

REFERAT FRA DET

3. KONSULTASJONSMØTET

18. august 2009

Saksnr.: 09/115

Tilstede: *Fra staten:*

Kommunal- og regionalminister Magnhild Meltveit Kleppa (KRD), statssekretær Dag-Henrik Sandbakken (KRD), statssekretær Ole Morten Geving (FIN) (deltok fram til kl. 14.00), statssekretær Dagfinn Sundsbø (HOD), statssekretær Lisbet Rugtvedt (KD), statssekretær Laila Gustavsen (AID) (deltok fram til 14.00), statssekretær Lotte Grepp Knutsen (BLD), statssekretær Ola T. Heggem (LMD), statssekretær Hege Solbakken (SD).

Fra KS:

Leder Halvdan Skard, nestleder Bjørg Tysdal Moe, Oddleif Olavsén, Gunn Berit Gjerde, Harald Danielsen, Sigrun Vågeng (adm.), Trude Andresen (adm.)

Dato: 18. august kl. 13.00-15.00

Møteleder: Kommunal- og regionalminister Magnhild Meltveit Kleppa

Referenter: Inga Gjerdalen (KRD) og Jørgen Johnsen (KRD)

1. Konsultasjonsmøtet

Kommunal- og regionalminister Magnhild Meltveit Kleppa ønsket velkommen til møtet der måloppnåelse i 2008 og bilaterale avtaler var hovedtema.

Det var ingen merknader til innkalling og dagsorden. Under eventuelt meldte Samferdselsdepartementet opp sak om sikring av skolebarn i buss, Kommunal- og regionaldepartementet meldte opp nytt tidspunkt for det 4. konsultasjonsmøtet og KS meldte opp ev. større merkostnader knyttet til svineinfluensapandemi og kvalitetsforbedring av laboratorievirksomhet på sykehjem.

2. Måloppnåelse i 2008 basert på rapporteringen i KOSTRA – notat fra TBU

Meltveit Kleppa orienterte kort om notatet fra TBU.

Halvdan Skard sa at TBU-notatet er en nyttig og viktig rapport. Skard viste til at høy aktivitetsvekst i 2007 og 2008, kombinert med sterkere kostnadsvekst enn forventet, har ført til at mange kommuner i 2008 hadde utfordringer knyttet til et lavt eller negativt driftsresultat. Skard understreket viktigheten av å utrede konsekvenser av reformer og tiltak før og etter de

blir iverksatt. Han understreket videre at det er viktig at staten og KS ikke snakker forbi hverandre, men blir enige om konsekvenser av reformer og viste i den sammenheng til ulike tall hva angår styrking av kommuneøkonomien. Det er viktig at staten og KS framover opererer med sammenlignbare størrelser.

Meltveit Kleppa sa seg enig med Skard. Hun orienterte videre om at 40 kommuner nå er registrert i ROBEK og at dette er det laveste nivået siden 2001. Hun understreket imidlertid at tallet kan endre seg i ukene framover. Skard viste til at KS får tilbakemeldinger fra medlemmene om økende økonomiske utfordringer.

3. Bilaterale avtaler -rapportering

Partene utvekslet kommentarer til følgende av de bilaterale avtalene:

Avtale om boligsosialt arbeid

Meltveit Kleppa viste til at den boligsosiale innsatsen er forsterket og at det er et godt samarbeid mellom KS og Husbanken. Kommunene har nær doblet opptaket av startlån i forhold til fjoråret. Det er inngått avtaler mellom kriminalomsorgen og ca. 80 kommuner om bosetting av løslatte, og det rapporteres nå at det er lettere å finne boliger til denne gruppen. Kartlegging av bostedsløse har vist at 24 % av bostedsløse er under 24 år. Det er en utfordring fremover å bistå vanskeligstilte ungdom med boligframskaffelse og oppfølging. Meltveit Kleppa nevnte også at forbedringen av bostøtten fra 1. juli 2009 vil bidra til at 50 000 nye husstander omfattes av ordningen.

Bjørn Tysdal Moe delte Meltveit Kleppas forståelse av tallene, men ba staten merke seg at det er behov for å øke boligtilskuddet utover det generelle tilskuddet på 20 %. Tysdal Moe viste videre til at presset er stort på kommunene for å skaffe boliger til vanskeligstilte og innvandrere, og sa det er behov for å intensivere innsatsen for å få ned ventelistene.

Avtale om kvalitetsutvikling helse og omsorg

Statssekretær Dagfin Sundsbø viste til KS' ønske om dialog om verdighetsgarantien, og sa at HOD vil innkalle til møte før høringsfristen utløper.

Skard sa at KS ser fram til dialog, og at KS ville kommentere saken ytterligere ved behandling av kap. 6.2.

Avtale om videreutvikling av barnevernet

Statssekretær Lotte Grepp Knutsen sa seg fornøyd med avtalen, og at det er enighet mellom partene om utfordringene videre mellom stat og kommune.

Oddleif Olavsén sa utfordringene for barnevernet er store og at det er viktig at kommunene og det statlige barnevernet er enige om fordeling av kostnader.

Skard viste til utarbeidelse av en veileder om barnevernet, og at KS ikke var invitert til å bidra til den. Skard sa videre at bekymringsmeldinger fra barnehager til barnevernet øker, men at antallet nok fortsatt er lavere enn ønskelig.

Grepp Knutsen registrerte bemerkningen om at KS ikke ble involvert i utarbeidelsen av veilederen om barnevern, men viste til at veilederen ble utarbeidet i samarbeid med ulike fag-

og interesseorganisasjoner. BLD samarbeider gjerne med KS om hvordan man kan få til et bedre samarbeid mellom barnehage og barnevern.

Grepp Knutsen sa seg enig i Skards bekymring om at antallet bekymringsmeldinger fra barnehagene er lavt. Det er viktig at barnehagene varsler barnevernet for å bidra til samarbeid om tidlig innsats. Hun viste imidlertid til at BLD håper lovendringene som ble vedtatt før sommeren om tilbakemelding til melder, vil ha en positiv effekt. Hun viste også til arbeidet som nå pågår i Flatø-utvalget.

Partene drøftet deretter kort problemstillinger knyttet til taushetsplikt. Partene understreket viktigheten av gjensidig tillitt mellom barnevernet og de som melder, og at det er særskilt viktig at instanser som er sentrale i arbeidet med forebyggende tiltak får tilbakemelding om hvordan bekymringsmeldinger følges opp.

Nasjonal rammeavtale om samhandling helse- og omsorg

Partene hadde ingen merknader til avtalen.

Rammeavtale om ny arbeids- og velferdsforvaltning (NAV)

Statssekretær Laila Gustavsen ønsker å diskutere med KS om man skal ha rammeavtale om NAV eller ikke. Dette vil bli tema i møter om avtalen høsten 2009.

Gunn Berit Gjerde sa det er viktig at staten er oppmerksom på likeverdigheten mellom stat og kommune, som var utgangspunktet for reformen. Hun sa at publikasjoner er utgitt uten at det kommer fram at det er både stat og kommune som er NAV, kun statssiden er synlig.

Avtale om styrket samarbeid mellom arbeids- og velferdsetaten og utdanningsmyndighetene i kommuner og fylkeskommuner

Partene hadde ingen merknader til avtalen

Avtale om bosetting av flyktninger

Skard sa det går bedre med arbeidet i år enn i fjor, men ikke godt nok ennå. Det er ønske fra KS sin side om nye runder på området – det er mer som kan gjøres med økonomi, langsiktighet og forutsigbarhet. Skard tok opp om det er mulig med mer tilskudd til vertskommuner for asylmottak og omsorgsentre. KS ønsker at staten er rausere på området og kommer med incentiver til kommunene for å gjøre en ekstra innsats i bosettingsarbeidet.

Statssekretær Gustavsen merket seg innspillene fra KS og sa AID vil ta initiativ til et møte om innretning av tiltak og virkemiddelbruk. Grepp Knutsen sa at BLD ønsker å trekkes inn i det arbeidet som gjelder personer under 18 år.

Avtale om landbruks- og næringsutvikling i kommunesektoren

Statssekretær Ola T. Heggem sa avtalen fungerer godt, men understreket viktigheten av at kommunene prioriterer ressurser til landbruk. Heggem sa videre at LMD er opptatt av å få på plass en forlengelse av avtalen fra nyttår.

Skard understreket at næringsutvikling også omfatter andre departementer, jf. en diskusjon om videreføring av avtalen.

Meltveit Kleppa sa staten har notert seg innspillet.

Samarbeidsavtale om programmet Livskraftige kommuner (LK) – kommunenettverk for miljø og samfunnsutvikling og tilleggsavtale om Grønne energikommuner

Statssekretær Dag-Henrik Sandbakken viste til merknaden fra KS angående utdeling av ENOVA-midler i forbindelse med regjeringens tiltakspakke, og sa at ENOVA måtte prioritere blant mange gode søknader. Over 500 søknader på totalt 5,9 mrd. kr. ble mottatt, og rammen var på 400 mill. kr. ENOVA valgte å prioritere de prosjektene som ga høyest energiutbytte per støttekrone.

Sandbakken sa videre at det er viktig å være mest mulig koordinert i slutfasen slik at LK og GE programmene drar nytte av hverandres kompetanse og ressurser for å nå målsettingene med avtalene.

Skard viste til s. 22 i materialet hvor staten anbefaler at det etableres en felles prosjektorganisasjon i KS som kan bidra til bedre samarbeid mellom programmene. Skard sa en slik ordning nå er på plass.

Samarbeidsavtale om barnehageløftet og samarbeidsavtale om kvalitetsutvikling i grunnsopplæringen

Partene viste til at det var enighet om å la avtalene utgå.

4. Vurdering av konsultasjonsordningen som virkemiddel i styringsdialogen

Partene drøftet noen av problemstillingene som ble reist i saksdokumentet til møtet på bakgrunn av rapportene til SØF og NIBR mv. Partene var enige om at konsultasjonsordningen representerer en viktig dialogarena og at det de siste årene har vært en utvikling i retning av større konkretisering og forpliktelse for begge parter. Det ble drøftet at bilaterale avtaler kan bidra til økt sektorisering og at det er en utfordring videre å løfte fram områder som er spesielt viktige. Det ble i tillegg kommentert at det er viktig at partene bidrar til å se tilgrensende områder i sammenheng. Klimautfordringer og næringsutvikling ble nevnt som eksempler på tema som i dag er tema for flere avtaler, og berører flere fagområder.

KS fremmet forslag om et felles konklusjonspunkt på drøftingen av kapittel 4. Skard sa KS håper partene kan være enige om å fortsette arbeidet med en videre utvikling av et forpliktende samarbeid i tråd med de mål som er satt for ordningen.

Partene var omforente om begrensningene som ligger i at KS ikke kan forplikte sine medlemmer, og at regjeringen ikke kan forplikte Stortinget. Dette innebærer imidlertid ikke at KS ikke kan forplikte organisasjonen KS, eller at det enkelte departement ikke kan forplikte seg innenfor de rammer som følger av forholdet til Stortinget.

Staten sluttet seg på denne bakgrunn til at KS' forslag til felles konklusjonspunkt blir innarbeidet i dokumentet som publiseres etter møtet. Meltveit Kleppa understreket imidlertid at dersom KS vil foreslå forpliktelser utover rammen for dagens ordning, må regjeringen drøfte eventuelle forslag fra KS.

5. Kostnadsberegninger – aktuelle reformer

Barnehageforliket

Skard viste til at barnehagereformen etter KS vurdering ikke er fullfinansiert. Partene konkluderte med at det er uenighet både knyttet til forståelsen av barnehageforliket og fortsatt

uenighet om størrelsen på økt kommunal egenfinansiering etter 2003. Eventuell kompensasjon knyttet til økt egenfinansiering er et budsjettspørsmål. Staten tok KS' merknad til orientering og vil vurdere saken i forbindelse med statsbudsjettet for 2010.

Partene var enige om at det er behov for videre dialog om barnehagefinansieringen fram mot innlemming av øremerkede midler i rammetilskuddet til kommunene i 2011.

Lov om kommunale krisesentertilbud

Grepp Knutsen viste til at Barne- og likestillingsdepartementet vil følge utviklingen etter at lovforslaget trer i kraft, og at KS vil bli trukket inn i arbeidet når det foreligger et erfaringsgrunnlag.

KS hadde ikke kommentarer utover merknaden i konsultasjonsmaterialet.

Øvrige KS-innspill til pågående kostnadsberegninger av betydning for 2010-budsjettet

Skard orienterte om at fylkesordførerne har sendt en henvendelse til Kunnskapsdepartementet der de påpeker at det er en finansiell underdekning ved overføring av ansvaret for fagskolene. Han viste videre til at en underdekning må finansieres ved å omprioritere midler fra andre formål.

Rugtvedt viste til at KS vil bli invitert til et møte om fagskoler.

6. Kommunesektorens oppgaver

Samferdselsdepartementet

Statssekretær Hege Solbakken viste til at det er dialog mellom departementet og KS om kostnadsberegninger, i forbindelse med forvaltningsreformen og overføring av ansvaret for veier og ferjer.

Olavsens formidlet bekymringen i kommunesektoren knyttet til å overta veier som er i dårlig stand og at det må bevilges midler i årene framover for å innhente dette etterslepet. Han understreket at den budsjettmessige situasjonen i fortsettelsen er uklar.

Solbakken svarte at staten i tillegg til overføring av nåværende rammer, vil innføre en rentekompensasjonsordning med en samlet investeringsramme på 2 mrd. kroner og styrke fylkeskommunenes frie inntekter med 1 mrd. kroner. Hun viste videre til at det er dialog mellom Statens vegvesen for å etablere gode systemer for å sette fylkene i stand til å overta ansvaret.

Olavsens viste til at en styrking på 1 mrd. kroner ikke er nok.

Solbakken og Meltveit Kleppa understreket at situasjonen er krevende og at det er behov for videre samarbeid mellom staten og kommunesektoren.

Helse- og omsorgsdepartementet

Samhandlingsreformen

Sundsbo sa at Helse- og omsorgsdepartementet har merket seg innspillene fra KS og viste til at saken nå ligger til behandling i Stortinget.

Investeringsstilskudd til sykehjem og omsorgsboliger

Tysdal Moe sa at det er fint at konsultasjonsdokumentet gir en omfattende status slik at viktig informasjon formidles til kommunene.

Meltveit Kleppa understreket at samlede søknader om investeringsstilskudd ligger langt over rammen Husbanken har til disposisjon i 2009. Dette fører til at saksbehandlingen tar noe tid, men betyr at rammen for inneværende år vil bli brukt opp.

Høring av forslag til ny forskrift om en verdig eldreomsorg

Skard viste til KS' merknad til høringsnotatet der det tas opp om forslaget ivaretar de hensyn som ligger til grunn for den bilaterale avtalen om kvalitetsutvikling i pleie- og omsorgstjenestene.

Sundsbo sa Helse- og omsorgsdepartementet har merket seg innspillet.

Meltveit Kleppa viste til at Helse- og omsorgsdepartementet vil invitere til et møte om saken.

Forskrift om vederlag for opphold i helse- og sosialinstitusjoner

Sundsbo viste til at Helse- og omsorgsdepartementet tar sikte på å sende ut et høringsnotat om saken i løpet av høsten.

Kunnskapsdepartementet

Innføring av rett til grunnskoleopplæring for voksne

KD vil invitere berørte departementer og KS til et møte for å drøfte faktagrunnlaget og framtidige behov.

Rett til barnehage for barn i asylmottak

KD vil på et egnet tidspunkt invitere berørte departementer og KS til et møte for å drøfte saken nærmere.

Miljøverndepartementet

Forvaltning av verneområdene

Statssekretær Heggem (LMD) kommenterte saken på vegne av Miljøverndepartementet som ikke var til stede. Han viste til at modellen for verneområdeforvaltningen vil klargjøres ytterligere i statsbudsjettet for 2010.

7. Eventuelt

Svineinfluensa

Olavsens viste til at det har vært godt samarbeid og gode avklaringer mellom kommunesektoren og staten i arbeidet med å planlegge forebygging av svineinfluensaen. Han tok deretter opp spørsmålet om kompensasjon dersom enkeltkommuner viser seg å få særskilt store utgifter.

Meltveit Kleppa svarte at dersom enkeltkommuner viser seg å få store kostnader utover det nivået kommunene normalt vil ha satt av til slik beredskap, vil dette bli et tema for regjeringen.

Kvalitetsforbedring av laboratorievirksomhet på sykehjem (NOKLUS)

Skard tok opp at det de to siste årene har vært en gratis prøveordning for sykehjem knyttet til kvalitetsforbedring av laboratorievirksomhet utenfor sykehus (NOKLUS). Sykehjemmene må

nå betale for disse tjenestene, anslagsvis 10-11 mill. kroner per år. Skard sa videre at anstrengt økonomi kan føre til at sykehjemmene heretter velger å ikke delta, eller velger å utsette sin deltakelse i NOKLUS.

Sundsbo svarte at det har vært en forutsetning at kommunene selv må dekke disse utgiftene etter at prøveordningen opphører, men at Helse- og omsorgsdepartementet har notert seg innspillet.

Sikring av barn i buss

Solbakken viste til at Samferdselsdepartementet er opptatt av å bidra til bedre sikring av skolebarn i buss. Hun berømmet mange fylkeskommuner for å følge opp, men viste til at noen fortsatt kan bli bedre. Samferdselsdepartementet vil derfor ta kontakt med enkelte fylkeskommuner for å bidra til at dette er et tema når fylkeskommunene setter skoleskyss ut på anbud.

KS hadde ingen merknader til dette.

Nytt tidspunkt for det 4. konsultasjonsmøtet

Partene ble enige om å flytte det fjerde konsultasjonsmøtet fra 27. oktober til 3. november kl. 14.00-16.00 som følge av at statsbudsjettet legges fram en uke senere enn normalt.

Meltveit Kleppa takket for møtet.

Møtet ble hevet kl. 15.05